

Stockholm den 5 juni 2026

R-2026/1351

Till Justitiedepartementet

Ju2026/01367

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 2 juni 2026 beretts tillfälle att yttra sig över utkastet till lagrådsremiss Tillfälligt utökade möjligheter för vissa anhöriginvandrare att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige.

Bakgrund

Förslagen innebär att det införs en tillfällig reglering som gör det möjligt för en utlänning, som efter den 1 oktober 2023 har haft uppehållstillstånd som barn på grund av anknytning till en förälder eller till föräldrarnas make eller sambo, att kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd på någon annan grund inifrån Sverige. Om en sådan utlänning har fått ett utvisningsbeslut som har vunnit laga kraft ska utlänningen kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån landet, förutsatt att det beslutet vann laga kraft den 1 januari 2025 eller senare. Det föreslås också att Migrationsverket eller, om ett beslut om ett uppehållstillstånd har överklagats, en domstol ska få besluta om inhibition av utvisningsbeslutet för en sådan utlänning. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2026 och upphöra att gälla den 1 januari 2028.

De föreslagna ändringarna innebär således positiva förändringar när det gäller möjligheten till fortsatta uppehållstillstånd för unga vuxna, som tidigare beviljats uppehållstillstånd som barn till föräldrar som beviljats uppehållstillstånd i Sverige, men som under tiden i Sverige hunnit bli vuxna och därmed fått avslag på ansökan om

uppehållstillstånd på grund av sin ålder. Advokatsamfundet har granskat förslagen ur ett rättighets- och rättssäkerhetsperspektiv samt utifrån advokaters yrkeserfarenhet.

Synpunkter

Angående lagstiftningsförfarandet

Inledningsvis ska framhållas att remisstiden när det gäller nu aktuellt förslag – i likhet med vad som dessvärre varit fallet när det gäller många andra lagförslag på senare tid – är oacceptabelt kort (i detta fall endast tre dagar). Advokatsamfundet har förståelse och respekt för att frågan brådskar, men den i detta fall anmärkningsvärt korta remisstiden leder till avsaknad av förutsättningar för en mer djupgående analys av förslagets konsekvenser i praktiken och hur andra föreslagna lagändringar kan påverka, med risk för att enskilda kan komma att drabbas av rättsförluster som inte varit möjliga att överblicka. Beträffande korta remisstider specifikt har Lagrådet exempelvis i sitt yttrande beträffande lagrådsremissen *Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och anpassning av svensk rätt till EU:s migrations- och asylpakt*,¹ med hänvisning till regeringsformen och den svenska lagstiftningstradition som där befästs, framfört hård kritik kopplat till beredningskravet och bland annat framhållit att möjligheten till seriösa överväganden i sak, oavsett tidsramen för genomförande av ny lagstiftning, inte får nedprioriteras.²

Ovan bör beaktas när nu Advokatsamfundet lämnar synpunkter på förslaget.

Sammanfattning av Advokatsamfundets synpunkter

- Advokatsamfundet, som har sett flera exempel på de orimliga situationer som uppstått för unga vuxna tillhörande den grupp som här berörs till följd av att myndighetsålder inträtt under tiden i Sverige, välkomnar förslaget som innebär en möjlighet för denna grupp att beviljas fortsatt uppehållstillstånd på nya grunder utan att behöva lämna Sverige.
- Advokatsamfundet välkomnar även förslaget att utlänningar tillhörande nu aktuell grupp med utvisningsbeslut som har vunnit laga kraft, ska kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån landet.

¹ Se [Lagrådets yttrande över lagrådsremissen Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och anpassning av svensk rätt till EU:s migrations- och asylpakt](#).

² Ibid, s. 6-8.

- Advokatsamfundet välkomnar slutligen förslaget att Migrationsverket eller, om ett beslut om ett uppehållstillstånd har överklagats, en domstol ska få besluta om inhibition av utvisningsbeslutet för en utlänning tillhörande nu berörd grupp. Advokatsamfundet anser dock bland annat att det, i syfte att undvika rättsförlust för enskilda, bör tydliggöras att myndigheterna ska göra bedömningen kring behov av inhibition ex officio.
- Även om Advokatsamfundet välkomnar förslagen befarar samfundet att många personer som tillhör den utsatta grupp som omfattas av förslagen, i praktiken av flera skäl inte kommer att kunna gynnas av de föreslagna förändringarna.

En tillfällig möjlighet för vissa anhöriginvandrare att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige

Advokatsamfundet har sett flera exempel på de orimliga konsekvenser som dagens lagstiftning har gett upphov till för nu aktuell grupp och välkomnar förslaget att en utlänning, som efter den 1 oktober 2023 har haft uppehållstillstånd på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till föräldrarnas make eller sambo, ska kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd på annan grund och arbetstillstånd inifrån Sverige.

I förslaget framförs bland annat följande.

”Den nu föreslagna regleringen innebär att en utlänning som är under 21 år exempelvis kan ansöka om uppehållstillstånd enligt den föreslagna bestämmelsen om uppehållstillstånd för nära anhöriga under 21 år inifrån landet. Det möjliggör även för ansökningar inifrån landet av uppehållstillstånd på annan grund för dem som inte kan beviljas uppehållstillstånd enligt den föreslagna 5 kap. 3 g § 2 a utlänningslagen, t.ex. för att de har fyllt 21 år under året.”

Advokatsamfundet förordar att lättnaderna ska göras tillgängliga för den som gjort ansökan innan 21-årsdagen, detta för att undvika att långa handläggningstider påverkar möjligheterna till att omfattas av de föreslagna förslagen. Om åldern vid beslutstillfället ska ges avgörande betydelse, kommer olika långa handläggningstider att kunna leda till olika beslutsutfall i enskilda fall, trots att liknande omständigheter föreligger. Detta vore, enligt Advokatsamfundet, oacceptabelt ur ett rättviseperspektiv.

Möjligheten bör även omfatta vissa utlänningar som har ett utvisningsbeslut som har fått laga kraft

Advokatsamfundet välkomnar även att en ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige ska få bifallas för en sådan utlänning som avses ovan, utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har vunnit laga kraft den 1 januari 2025 eller senare. Det är enligt Advokatsamfundet rimligt att så kan ske, oavsett skälen till att utlänningens utvisningsbeslut inte verkställts. Advokatsamfundet delar därmed slutsatsen att det faktum att en utlänning inte har följt ett utvisningsbeslut som har fått laga kraft efter 1 januari 2025, för att nu aktuella förslag ska tillämpas ändamålsenligt, inte ska vara en omständighet som ensamt utgör tillräckliga skäl mot att bevilja ett uppehållstillstånd som söks enligt de tillfälliga reglerna.³ Det som framförts ovan kring vikten av att beakta åldern vid ansökningstillfället, gör sig gällande även i nu aktuella situationer.

Advokatsamfundet vill dock understryka att den grupp av individer, som kan tänkas gynnas av förslagen efter lagakraftvunna utvisningsbeslut, får antas vara begränsad. Såsom förslaget nu är utformat gör att en relativt stor grupp av tonårsutvisade riskerar att inte omfattas av den föreslagna regleringen. Bland annat anges i förslaget att enbart personer som beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning till förälder eller förälders partner ska omfattas. I relativt många fall har en familj med minderåriga barn som kommer tillsammans till Sverige erhållit uppehållstillstånd enligt annan systematik. I de fall ett syskon kommit först till Sverige och familjen senare anslutit med övriga syskon, så har dessa ofta erhållit uppehållstillstånd på grund av anknytning till syskonet. I dessa fall har barnen, på samma sätt som regeringen beskrivit i förslaget, kommit tillsammans med sina föräldrar och vuxit upp i Sverige med dem. De kommer dock, såsom förslaget nu är utformat, inte att omfattas av undantaget. Detta kan enligt Advokatsamfundet varken anses rättvist eller rättssäkert.

I andra fall då något rekvisit för anknytning till syskon eller förälder inte varit uppfyllt, men då en permanent familjesplittring riskerats vid en utvisning, har syskon beviljats uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter. Detta just för att familjebandet och kopplingen till Sverige då varit stark. Även i dessa fall finns ofta en betydande risk för att dessa ömmande omständigheter kan anses ha upphört vid myndighetsålderns inträdande, trots att det i dessa fall föreligger precis samma skäl för

³ Se utkastet till lagrådsremiss, s. 15.

uppehållstillstånd som regeringen angivit för den nu föreslagna ventilen. Dessa fall riskerar dock, såsom förslaget nu utformats, att hamna utanför tillämpningen.

Slutligen är det inte ovanligt att samtliga familjemedlemmar i familjer som kommit tillsammans till Sverige har ansetts ha individuella skyddsskäl. Dessa skyddsskäl kan emellertid ha upphört på grund av att barnen blivit myndiga eller av andra skäl. Det förefaller inte rimligt att dessa barns, vid myndighetsålderns inträdande, skulle ha en sämre rättighet att byta grund för sitt uppehållstillstånd än de barn som bara beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning.

Advokatsamfundet anser utifrån denna problembeskrivning att en mer inkluderande beskrivning av de personer som omfattas bör införas i den föreslagna lagändringen. Ett förslag skulle kunna vara följande;

”En utlänning som haft uppehållstillstånd på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo, eller i egenskap av minderårigt syskon, eller haft uppehållstillstånd som minderårig tillsammans med sin familj av andra skäl ska kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd på någon annan grund inifrån Sverige.”

Vidare finns risk för att förslaget träffar färre än vad som avsetts. Detta då den vars utvisningsbeslut vunnit laga kraft i stort sett alltid saknar rätt att arbeta, vilket gör det svårt att se hur arbete skulle kunna åberopas som grund för fortsatt uppehållstillstånd för personer som tillhör denna grupp (se nedan kring vikten av att förena inhibitionsbeslut med beslut om undantag från kravet på arbetstillstånd). Inte heller har dessa personer rätt att studera på universitet eller högskola, eftersom sådana studier fordrar uppehållstillstånd. När det gäller möjligheten att ansöka om uppehållstillstånd på grund av anknytning till partner eller på grund av särskilt beroendeförhållande ska understrykas att försörjningskraven föreslås höjas med 30 % kopplat till denna typ av ärenden.⁴ Inte sällan kan anknytningspersoner till de unga som ges möjlighet att genom de nu framförda förslagen åberopa anknytning till make, sambo eller partner som grund för fortsatt tillstånd förväntas vara unga, vilket innebär att höjda försörjningskrav kan bli svåra att uppnå. Den som är ny på arbetsmarknaden eller studerar, vilket gäller många unga, har som bekant ofta lägre löner och saknar ofta

⁴ Se betänkandet Skärpta villkor vid anhörginvandring (SOU 2025:95).

större besparingar. Av nu nämnda skäl finns således risk för att många unga inte kommer att kunna dra nytta av de föreslagna förändringarna, utan fortsatt kommer att riskera utvisning och därmed separation från föräldrar, andra anhöriga och det samhälle de knutit an till under inte sällan många års tid; alternativt förvägras möjligheten att återkomma hit.

Advokatsamfundet välkomnar slutligen förslaget att Migrationsverket eller, om beslutet om uppehållstillstånd har överklagats, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen ska få besluta om inhibition av beslutet att utvisa utlänningen. Advokatsamfundet vill dock understryka att det är av stor vikt att det i lagstiftningen klargörs att prövningen av om inhibition ska meddelas bör utföras av berörda myndigheter ex officio. Förslaget är, enligt Advokatsamfundet, otydligt på den punkten. Skälet till att det bör tydliggöras att frågan om inhibition bör prövas av berörda myndigheter ex officio är att de enskilda berörda i ärenden och mål av nu aktuellt slag, i stor utsträckning kan antas sakna stöd av advokat eller jurist – i egenskap av juridiskt ombud eller offentligt biträde – vilket medför risker för att den enskilde saknar kunskap om vad han eller hon behöver göra för att tillvarata sina rättigheter utifrån förslagen. Genom att tydliggöra att myndigheterna har en skyldighet att pröva förutsättningarna för inhibition, utan att den enskilde framför särskilt yrkande om detta eller grunder för yrkandet, minskas risken för att enskilda drabbas av rättsförlust. Dessutom bör meddelade inhibitionsbeslut få den automatiska följden att den enskilde beviljas undantag från kravet på arbetstillstånd (så kallat AT-UND). Detta för att öka förutsättningarna för denna grupp att använda arbete som ny grund för fortsatt uppehållstillstånd.

För att inte de personer som ges möjlighet att söka förlängning inifrån landet ska hamna i ett sämre läge än de som söker utifrån, bör regeringen ange att deras lagakraftvunna utvisningsbeslut bör upphävas enligt 12 kap. 16 § utlänningslagen, som huvudregel.

I förslaget lyfts även att ett tidigare meddelat utvisningsbeslut kan ha förenats med ett återreseförbud. Beslut om återreseförbud kan dock även ha meddelats senare, efter att utvisningsbeslut har vunnit laga kraft. Det behöver tydliggöras att meddelade återreseförbud, oavsett när beslut om detta har fattats, ska upphävas i samband med att uppehållstillstånd beviljas med stöd av de nu föreslagna lagändringarna.

Individer i den grupp som omfattas av förslaget kan ha ansökt om uppehållstillstånd vid flera tillfällen, med återopande av olika grunder för uppehållstillstånd. Den omständighet att sökanden tidigare ansökt om uppehållstillstånd och fått avslag bör inte i dessa fall beaktas i negativ riktning vid prövning av om nytt uppehållstillstånd ska beviljas. Denna grupp har en stark anknytning till Sverige som ofta grundas på olika former av anknytning, som familj, arbete och studier. Alla dessa skäl är legitima grunder för att söka uppehållstillstånd på. Att flera olika vägar prövats på dessa grunder och någon eller några tidigare avslagits ska därmed inte läggas den sökande till last.

Sammanfattningsvis ställer sig Advokatsamfundet positivt till alla typer av förändringar som kan leda till förbättringar för de som i dagsläget har drabbats av så kallade tonårsutvisningar, men konstaterar samtidigt att konsekvenserna av förslagen i praktiken, och hur de nu aktuella förslagen påverkas av andra lagförslag som bereds för närvarande, är svåra att överblicka. Detta innebär att Advokatsamfundet befarar att ett större antal tonårsutvisade rent faktiskt inte kommer att kunna dra nytta av förslagen.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander